

Dosar nr. 2a-193/22 (Nr. PIGD 2-20165466-03-2a-15022022)
Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central, judecător A. Roșca

CURTEA DE APEL BĂLȚI
Colegiul Civil și de contencios administrativ

DECIZIE

28 iunie 2022

mun.Bălți

Instanța compusă din:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Grefier:

Stela Procopciuc

Elena Grumeza, Natalia Chircu

Veronica Iarovoii

examinând, în ședință publică, apelul declarat de Andrei Năstase,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Năstase
împotriva lui Renato Usatîi privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale,
împotriva hotărârii Judecătoria Bălți, sediul central din 02 februarie 2021,-

constată:

Pretențiile reclamantului:

La 31 decembrie 2020, Năstase Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Usatîi Renato, intervenient accesoriu ÎCS "Reforma Art" SRL cu privire la constatarea ca fiind defăimătoare informația referitoare la faptul că a avut calitate de "concurrent spoiler" la alegerile prezidențiale din 2020, obligarea pârâtului Usatîi Renato la dezmințirea declarațiilor indicate în același mod în care ele au fost făcute, la postul de televiziune Jurnal TV (ÎCS "Reforma Art" SRL), în cadrul emisiunii "Secretele Puterii" de la ora 20:00 și prezentarea scuzelor de rigoare cu următorul conținut: "Dezmint informațiile precum că Năstase Andrei ar fi fost remunerat de Dodon Igor pentru faptul că a participat la alegerile prezidențiale în calitate de spoiler, comunicate pe data de 11 noiembrie 2020 în cadrul emisiunii "Secretele Puterii", declar că ele nu corespund adevărului, sunt false și lezează imaginea și reputația dlui Năstase Andrei. Îmi cer scuze de la Năstase Andrei pentru comunicarea acestor informații false". De asemenea, a solicitat încasarea de la Usatîi Renato a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, Năstase Andrei a menționat că pârâtul a participat la emisiunea "Secretele Puterii" din 11 noiembrie 2020, în care a declarat unele afirmații, care nu corespund adevărului și anume că reclamantul ar fi fost plătit de Dodon Igor pentru faptul că ar fi fost un "Spoiler" la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Astfel, pârâtul a făcut următoarele declarații: *"Am niște documente pe care le-am obținut din Federația Rusă, care demonstrează o analiză a cheltuielilor lui Dodon care*

au fost prezentate în Federația Rusă, unde sunt indicați peste 11 milioane de euro. Deci merge vorba despre campania pre electorală de trei luni de zile și turul I și II, adică cinci luni de zile...

Pentru propaganda timp de cinci luni s-au cheltuit 1200000 de euro, contra propaganda – 2100000 de euro. Pentru organizațiile de tineret – 850000 de euro, candidați, spoileri, doi, perioada de cinci luni, în total – 1120000 de euro. În raport numele acestor candidați sunt abreviativele V.I. și A.N...”

Fiind întrebat de moderatorul emisiunii dacă sub abreviatuara A.N. se află Năstase Andrei, pârâtul a lăsat să se înțeleagă că este vorba despre el.

Astfel, reclamantul a reiterat că potrivit declarațiilor false făcute de pârât, Dodon Igor i-ar fi achitat sume de bani cu o proveniență din Federația Rusă pentru a participa la alegerile prezidențiale în calitate de spoiler, adică persoană intenționat pusă pentru a diminua din voturile acumulate de un alt candidat.

Năstase Andrei a menționat că aceste afirmații nu corespund adevărului și constituie niște falsuri, care î-l defăimează, îi afectează reputația profesională și nu există nici un act sau probă în temeiul cărora pârâtul Usatî Renato dispune de posibilitatea de a face astfel de afirmații.

În acest sens, la 25 noiembrie 2020, a înaintat pârâtului o cerere prealabilă, prin care a solicitat dezmințirea declarațiilor indicate în același mod în care acestea au fost făcute și prezentarea scuzelor de rigoare, cu următorul conținut:

”Dezmint informațiile precum că Năstase Andrei ar fi fost remunerat de Dodon Igor pentru faptul că a participat la alegerile prezidențiale în calitate de spoiler, comunicate pe data de 11 noiembrie 2020 în cadrul emisiunii ”Secretele Puterii”, declar că ele nu corespund adevărului, sunt false și lezează imaginea și reputația dlui Năstase Andrei.

Îmi cer scuze de la Năstase Andrei pentru comunicarea acestor informații false”.

Pârâtul a recepționat cererea prealabilă la data de 26 noiembrie 2020, însă nu a răspuns la aceasta.

Reclamantul a mai indicat că, dreptul la libertatea de exprimare cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercițarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. În interpretarea corectă a normelor legale enunțate, se înțelege că onoarea este un sentiment complex, determinat de percepția pe care fiecare persoană o are despre demnitatea sa, în timp ce reputația înseamnă felul în care o persoană este considerată în societate și este dobândită prin modul exemplar în care persoana se comportă în societate. Respectiv, orice atingere adusă demnității și reputației persoanei, o expune pe aceasta excluderii într-o măsură mai mare sau mai mică din sfera

relațiilor sociale, iar lezarea onoarei presupune că persoana simte schimbarea opiniei societății despre sine.

La acest subiect, reține și faptul că, persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că informația este falsă. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale.

Examinând aspectele menționate în coraport cu circumstanțele cauzei, consideră reclamantul că este evident faptul că i-a fost cauzat un prejudiciul moral, determinat de stres și suferințe psihologice ca urmare a acuzațiilor de săvârșire a unor fapte contrar legii, răspândite în cadrul emisiunii indicate. În această privință urmează a se reține că el, din calitate de ex-ministru al Afacerilor Interne, dar și ca exponent al societății civile, a militat întotdeauna contra corupției, inclusiv acelei politice, precum și pentru atragerea la răspundere a tuturor persoanelor implicate în aceste scheme. Cunoscând aceste lucruri, pârâtul, intenționat, a expus public niște falsuri care au avut ca scop anume să-l discrediteze și să-i afecteze reputația, încercând să manipuleze opinia publică ca și cum el ar fi acționat fiind plătit de Dodon Ig., dar și că ar fi un corupt.

Consideră reclamantul că, instanța urmează să constate intenția vădită a pârâtului de a-l defăima, leza onoare, demnitatea și reputația profesională a lui, prin asocierea numelui acestuia cu persoane care au comis acțiuni contrare legii.

În drept își întemeiază acțiunea în baza prevederilor art.art..10 CEDO, art 3 alin. (1)-(3), 15 alin. (1)-(2), 16 alin. (1)-(5), 17 alin. (1), 24, 29 alin. (1) și art.2036 alin. (1)-(2) Codul civil.

Poziția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 02 februarie 2021, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Năstase Andrei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 16 septembrie 2021, s-a respins apelul declarat de Năstase Andrei și s-a menținut hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 02 februarie 2021.

La 14 decembrie 2021, Năstase Andrei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 09 februarie 2022 s-a admis recursul declarat de Năstase Andrei, s-a casat integral decizia Curții de Apel Bălți din 16 septembrie 2021, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată judecată depusă de Năstase Andrei împotriva lui Usatîi Renato, intervenient accesoriu Întreprinderea cu Capital Străin "Reforma Art" Societate cu Răspundere Limitată cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 09 februarie 2021, cu respectarea termenului de declararea a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut de art. 362 alin. (1) Codul de procedură civilă, Andrei Năstase a contestat hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 02 februarie 2021 cu apel solicitând, casarea integrală cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

La data de 05 aprilie 2021 apelantul Năstase Andrei a înregistrat cererea de apel cu invocarea motivelor de fapt și de drept, pentru care își întemeiază acțiunea.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de apel apelantul a reiterat circumstanțele de drept și de fapt invocate în cererea de chemare în judecată, suplimentar insistând asupra faptului că fiind întrebat de moderatorul emisiunii dacă sub abreviatul A.N. se află Andrei Năstase, pârâtul a declarat, min.41:31 a înregistrării emisiunii plasate pe site-ul <https://youtu.be/GXt9fIEN31Y> (Secretele Puterii cu Alex Cozer, Ediția din 11.11.2020): ”Corect. Dar lăsați până ce să se odihnească amândoi că au muncit toată campania...”, prin ce a confirmat că este vorba despre apelant. Instanța mai urmează să țină cont și de faptul notoriu că, pentru alegerile prezidențiale din 2020 au fost înregistrați 8 concurenți și doar numele apelantului putea fi abreviat cu A.N.

În ședința de judecată apelantul Andrei Năstase nu s-a prezentat, dar prin intermediul poștei electronice a prezentat instanței declarațiile scrise în care a repetat argumentele expuse în cererea de apel.

Reprezentantul intimatului Renato Usatîi, avocatul Pohila Igor a solicitat respingerea cererii de apel ca fiind neîntemeiată, iar cu referire la răspunsul intimatului la întrebarea dacă sub abreviatul A. N. se află Andrei Năstase, a menționat că se are în vedere „corect, voi înțelegeți așa” și nu există o confirmare a acestei aluzii. Orice dubiu care nu este demonstrat conform regulilor prescrise de lege se interpretează împotriva restricționării libertății de exprimare. Cu referire la faptul că moderatorul emisiunii l-a telefonat apelantul Andrei Năstase pentru a comenta aluziile cu privire la abreviatul ”A.N.”, menționează că intimatul nu răspunde pentru acțiunile televiziunii.

Intervenientul accesoriu ÎCS „Reforma Art” SRL în ședința de judecată nu s-a prezentat, nu a solicitat amânarea sau examinarea cauzei în lipsa sa.

Reieșind din prevederile art. 379 alin. (1) Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citat legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului. Instanța însă este în drept să amâne ședința dacă va constata că neprezentarea este motivată.

În circumstanțele expuse, instanța de apel constatând că procedura de citare legală a fost respectată, a dispus examinarea cauzei în lipsa părților ce nu s-au prezentat.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră că cererea de apel declarată de Andrei Năstase urmează a fi admisă, iar hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 02 februarie 2021 casată, din următoarele motive.

Potrivit prevederilor art. 385 lit. c) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

În ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că la 31 decembrie 2020, Năstase Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Usatîi Renato, intervenient accesoriu ÎCS "Reforma Art" SRL cu privire la constatarea ca fiind defăimătoare informațiile referitoare la faptul că a avut calitate de "concurrent spoiler" la alegerile prezidențiale din 2020, obligarea pârâtului Usatîi Renato la dezmințirea declarațiilor indicate în același mod în care ele au fost făcute, la postul de televiziune Jurnal TV (ÎCS "Reforma Art" SRL), în cadrul emisiunii "Secretele Puterii" de la ora 20:00 și prezentarea scuzelor de rigoare cu următorul conținut: "Dezmint informațiile precum că Năstase Andrei ar fi fost remunerat de Dodon Igor pentru faptul că a participat la alegerile prezidențiale în calitate de spoiler, comunicate pe data de 11 noiembrie 2020 în cadrul emisiunii "Secretele Puterii", declar că ele nu corespund adevărului, sunt false și lezează imaginea și reputația dlui Năstase Andrei. Îmi cer scuze de la Năstase Andrei pentru comunicarea acestor informații false". De asemenea, a solicitat încasarea de la Usatîi Renato a cheltuielilor de judecată./f.d.3-6/

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 02 februarie 2021, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Năstase Andrei. /f.d.20, 23-25/

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 09 februarie 2021, Andrei Năstase a contestat hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 02 februarie 2021 cu apel solicitând, casarea integrală cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii./f.d. 22/

La data de 05 aprilie 2021 apelantul Năstase Andrei a înregistrat cererea de apel cu invocarea motivelor de fapt și de drept, pentru care își întemeiază acțiunea./f.d.34-38/

Pentru a se expune asupra legalității și temeiniciei hotărârii contestate Colegiul civil reține următoarele circumstanțe de drept și de fapt:

În conformitate cu prevederile art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Totodată, potrivit art. 130 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind

verifică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

Conform art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

Conform art.118 alin. (1) Codul de procedură civilă, Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit prevederilor art. 5 Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Art.10 alin.(1) al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale statuează că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere, iar alin. (2) al art. 10 din Convenție, prevede că executarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În conformitate cu art.32 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Alin.(2) a aceleiași norme stipulează că, persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație.

În ședința de judecată s-a constatat că la 11 noiembrie 2020 Renato Usatîi a participat la emisiunea "Secretele Puterii" în care a făcut următoarele declarații:

Renato Usatii - Am niște documente pe care le-am obținut din Federația Rusă, prin care se demonstrează un fel de audit, o analiză a cheltuielilor lui Dodon care au fost prezentate în Federația Rusă, în total merge vorba peste 11 milioane de euro. Deci merge vorba despre campania pre electorală de trei luni de zile și turul I și II, deci să înțeleagă cetățenii că merge vorba de cinci luni nu merge vorba doar de alegeri(...) (min.35:50-36:23) Acum cel mai interesant, am și o descriere alta, dar văd că arată aceste hârtii în direct, eu vă rog frumos pe cei din regie chiar să nu le arătați, să nu le arătați acum deoarece să nu sufere acum cineva, deoarece Moscova a explodat după ce am declarat astăzi că am un (cuvânt indescifrabil) candidați spoileri, doi, perioada de cinci luni, fiecare candidat spoiler o primit câte 560000 euro, în total – 1120000 de euro.

Jurnalistul – cine sunt candidați? Ce fel de candidați spoiler?

Renato Usatii - În alte hârtii deci merge vorba de doi candidați, un candidat merge cu abreviatura V.I. și altul merge cu abreviatura A.N. Deja care e V.I. și care e A.N. vedem în zilele următoare.

*Jurnalistul – din ce înțelegem noi, este vorba de ***** și Andrei Năstase.*

Renato Usatii – Corect, dar uitați, stați, lăsați-i pe aceia să se odihnească amândoi că au muncit toată campania (...) (min.40:40- 41:40).

Înregistrarea video a emisiunii a fost plasată pe contul Jurnal.tv în youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=GXt9fIEN31Y>.

La 25 noiembrie 2020, a înaintat pârâtului o cerere prealabilă, prin care a solicitat dezmințirea declarațiilor indicate în același mod în care acestea au fost făcute și prezentarea scuzelor de rigoare, cu următorul conținut: "Dezmint informațiile precum că Năstase Andrei ar fi fost remunerat de Dodon Igor pentru faptul că a participat la alegerile prezidențiale în calitate de spoiler, comunicate pe data de 11 noiembrie 2020 în cadrul emisiunii "Secretele Puterii", declar că ele nu corespund adevărului, sunt false și lezează imaginea și reputația dlui Năstase Andrei. Îmi cer scuze de la Năstase Andrei pentru comunicarea acestor informații false". Pârâtul a recepționat cererea prealabilă la data de 26 noiembrie 2020, însă nu a răspuns la aceasta.

Din considerentul că intimatul nu a reacționat la cererea prealabilă, reclamantul/apelant a înaintat prezenta acțiune în instanța de judecată solicitând constatarea ca fiind defăimătoare informația referitoare la faptul că a avut calitate de "concurrent spoiler" la alegerile prezidențiale din 2020 și obligarea pârâtului Usatii Renato la dezmințirea declarațiilor indicate în același mod în care ele au fost făcute.

Potrivit art.24 alin. (1)-(2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare: reclamantul trebuie să dovedească următoarele:

- a) pârâtul a răspândit informația;
- b) informația îl vizează și este defăimătoare;
- c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau
- d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient;
- e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

(2) Pîrîtul trebuie să dovedească următoarele:

- a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant;
- b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient;
- c) la momentul răspîndirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient;
- d) informația răspîndită este de interes public.

Conform art.25 al aceleași Legi, orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de persoană privată sau publică se interpretează în favoarea acordării statutului de persoană publică. (2) Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de interes public sau curiozitate se interpretează în folosul acordării statutului de interes public. (3) Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare. (4) Orice dubiu rezonabil cu privire la existența și quantumul prejudiciului moral se interpretează în favoarea acordării unei compensații de 1 leu. (5) Orice dubiu rezonabil cu privire la buna-credință a persoanei care a efectuat o investigație jurnalistică se interpretează în favoarea bunei-credințe. (6) Orice alt dubiu care nu este demonstrat conform regulilor prescrise de lege se interpretează împotriva restricționării libertății de exprimare.

În conformitate cu art. 3, alin. (2) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează.

Iar alin.3 stabilește că, exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrîngerii prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Din conținutul acestor norme rezultă că, persoanele care se expun în fața publicului, ca făcând parte din categoria oamenilor politici, trebuie să acționeze cu bună-credință, să ofere informații corecte și de încredere, fără a trece la purul senzaționalism.

Apelantul afirmă că la emisiunea "Secretele Puterii" din 11 noiembrie 2020, Renato Usatîi a declarat unele afirmații, care nu corespund adevărului și anume că reclamantul/apelant ar fi fost plătit de Dodon Igor pentru faptul că ar fi fost un "Spoiler" la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Aplicând noțiunile din art. 2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, la cele expuse de Usatîi Renato, rezultă că prin intermediul emisiunii televizate pîrîtul/intimat a transmis publicului larg informații ce reprezintă expunere de fapte cu privire la eveniment, proces sau fenomen, care ar fi avut loc în condiții concrete de loc și timp.

Astfel, informația adusă publicului larg la emisiunea "Secretele Puterii" din 11 noiembrie 2020 este una care permite identificarea persoanei, or, intimatul declară că

acesta este candidat la alegeri prezidențiale în RM din anul 2020, fiind indicat în documentele de care dispune cu abreviatura "A.N", potrivit Dicționarului explicativ Român "abreviat - semn sau literă care reprezintă un cuvânt abreviat, prescurtare, ca: P.S.S. îld. *Prea Sfinția Sa.*", iar la întrebarea-afirmativă a jurnalistului " *din ce înțelegem noi, este vorba de ***** și Andrei Năstase.*" Renato Usatîi a declarat: "Corect, dar uitați, stați, lăsați-i pe aceia să se odihnească amândoi că au muncit toată campania." Astfel din declarațiile intimatului oricare observator a putut identifica fără echivoc persoana la care se referea intimatul ca ar fi un "candidat spoiler" căruia i s-a achitat ilegal pentru a participa la alegeri și anume "Andrei Năstase" unicul candidat la alegeri prezidențiale la care inițialele coincid cu abreviatura menționată de intimat.

Colegiul civil va da o apreciere critică afirmația reprezentantului intimatului în ședința instanței de apel precum că în cadrul emisiunii intimatul a zis "corect" având în vedere „corect, voi înțelegeți așa” și nu în sens de confirmare a acestei aluzii, ori, jurnalistul nu a întrebat ce a înțeles acesta, dar dacă este corectă deducția jurnalistului. Respectiv intimatul răspunzând "Corect", în cumulul cu restul informației prezentate de acesta referitor la candidații electorali cărora li s-a achitat pentru a participa la alegeri, a oferit un răspuns afirmativ privind concluziile interviatorului. Mai mult ca atât, ulterior intimatul nu a declarat că nu cunoaște cine sunt candidații electorali respectivi.

Totodată Colegiul civil reține că informația adusă publicului larg la emisiunea "Secretele Puterii" din 11 noiembrie 2020 de către intimat este falsă și defăimătoare or, apelantul invocă că nu a comis faptele imputate iar pârâtul/intimat, la rândul său, nu a prezentat instanței probe pertinente și concludente, ce ar demonstra faptul că informația privind remunerarea lui Năstase Andrei de către Dodon Igor pentru faptul participării la alegerile prezidențiale în calitate de spoiler, este veridică și nu este defăimătoare.

Analizând în ansamblu probele administrate, instanța ajunge la concluzia că, informațiile răspândite de intimat sunt relatări cu privire la fapte ce nu corespund adevărului, sunt false, cu caracter defăimător - încălcând reclamantului dreptul garantat de art.8 CEDO, dreptul la viața privată (cauza Petrina vs România) și art.10 CEDO.

Aceste informații răspândite nu pot fi considerate judecări de valoare, or nu expun o opinie, comentariu, teorie, idee, dar reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte concrete care ar fi avut loc și anume achitarea ilicită a surselor bănești de către un candidat electoral altui candidat electoral pentru ca ultimul să participe fictiv la alegeri prezidențiale.

CtEDO în jurisprudența sa (Jerusalem vs Austria, 2001) a indicat asupra unei distincții clare între informații (fapte) și "opinie" (judecări de valoare).

În timp ce opiniile sunt puncte de vedere sau declarații personale asupra unui eveniment sau situație și nu sunt susceptibile de probațiune, faptele (care sunt informații), adevărate sau false, în baza cărora se formează o opinie, s-ar putea dovedi a fi adevărate sau false (cauza Dalban vs. Românoa, 1999). „Dreptul la libera exprimare” consacră dreptul oricărei persoane la libera exprimare, dar cu condiția exercitării acestuia cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale.

Atingerile aduse vieții private/ demnității/ propriei imagini/ memoriei sunt admise numai dacă sunt permise de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului.

Art.10 din CEDO protejează nu numai conținutul informațiilor și ideilor, ci și forma în care acestea sunt exprimate (Nikula vs Finlanda, 2002).

În speță, modalitatea de expunere a informației și formulările utilizate de pârât/intimat, denotă că informațiile au fost răspândite cu rea-credință , conțin imputații faptice atribuite reclamantului, făcute cu intenția de a transmite opiniei publice un mesaj fără echivoc.

Prin urmare, informațiile răspândite de pârât/intimat, care nu are calitatea de jurnalist care ar putea invoca "drepturi nelimitate" în exercitarea libertății de exprimare, nu este o critică, dar constituie o relatare cu privire la fapte care nu au avut loc și în esență sunt false și defăimătoare pentru reclamant/apelant, includ în sine o acuzație nefondată, pârâtul/intimat urmărind ca reclamantul/apelant să fie sancționat moral de opinia publică sau unele persoane în particular.

Orice persoană este în drept să ceară în instanța de judecată dezmințirea relatărilor false și defăimătoare cu privire la fapte. În cazul în care instanța de judecată va stabili că acțiunea cu privire la răspândirea informației false și defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezmințiri, instanța va dispune dezmințirea relatărilor false și defăimătoare, indicând în dispozitivul hotărârii textul dezmințirii.

Instanța de judecată va dispune efectuarea dezmințirii în cel mai potrivit mod pentru restabilirea drepturilor reclamantului/apelant.

Dacă informația falsă și defăimătoare a fost răspândită prin intermediul mass-mediei, instanța va obliga mass-media care a răspândit această informație să publice și/sau să răspândească dezmințirea la aceeași rubrică, pagină, în același program, la aceeași oră sau în același ciclu de emisiuni.

În conformitate cu prevederile art.7 alin.(5) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (4) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, sau publicarea unei replici, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat.

Reclamantul/apelant Andrei Năstase solicită de a constata ca fiind defăimătoare informațiile referitoare la faptul că a avut calitate de "concurrent spoiler" la alegerile prezidențiale din 2020, obligarea pârâtului Usatîi Renato la dezmințirea declarațiilor indicate în același mod în care ele au fost făcute, la postul de televiziune Jurnal TV (ÎCS "Reforma Art" SRL), în cadrul emisiunii "Secretele Puterii" de la ora 20:00 și prezentarea scuzelor de rigoare cu următorul conținut: "Dezmint informațiile precum că Năstase Andrei ar fi fost remunerat de Dodon Igor pentru faptul că a participat la alegerile prezidențiale în calitate de spoiler, comunicate pe data de 11 noiembrie 2020 în cadrul emisiunii "Secretele Puterii", declar că ele nu corespund adevărului, sunt false și lezează imaginea și reputația dlui Năstase Andrei. Îmi cer scuze de la Năstase Andrei pentru comunicarea acestor informații false".

Ținând circumstanțele de fapt și de drept constatate, Colegiul civil consideră necesar de a admite apelului, de a casa integral hotărârea primei instanțe și de a pronunța o nouă hotărâre prin care se va admite cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Năstase către Renato Usatîi, intervenient accesoriu ÎCS "Reforma Art" SRL privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale ca fiind întemeiată.

Mai solicită apelantul încasarea cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat achitată în cadrul examinării prezentei cauze atât în prima instanță cât și în instanța de apel și recurs.

Potrivit art. 82 CPC cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Alin.(1) și (3) art. 94 Codul de procedură civilă, prevede că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanța de apel, în instanța de recurs și în cadrul revizuirii.

La examinarea prezentei acțiuni Andrei Năstase a achitat taxa de stat la înaintare cererii de chemare în judecată în mărime de 200 lei, la depunerea cererii de apel -175 lei deși urma să achite doar 150 lei potrivit încheierii Curții de Apel Bălți din 26 martie 2021, respectiv instanța va reține ca fiind necesar a fi compensată doar suma de 150 lei, și 50 lei la depunerea cererii de recurs.

Astfel Colegiul civil conchide că apelantului/reclamant urmează a-i fi compensate cheltuielile de judecată în mărime de 400 lei.

Conducându-se de prevederile art. 385 lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți,-

d e c i d e :

Admite apelul declarat de către Andrei Năstase împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din 02 februarie 2021.

Casează integral hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central din 02 februarie 2021 pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Năstase către Renato Usatîi, intervenient accesoriu ÎCS "Reforma Art" SRL privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale și pronunță o nouă hotărâre potrivit cărei :

Admite acțiunea înaintată de Andrei Năstase împotriva lui Renato Usatîi privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Constată ca fiind defăimătoare informațiile referitoare la faptul că Andrei Năstase a avut calitate de "concurrent spoiler" la alegerile prezidențiale din 2020.

Se obligă Usatîi Renato la dezmințirea declarațiilor indicate în același mod în care ele au fost făcute, la postul de televiziune Jurnal TV (ÎCS "Reforma Art" SRL), în cadrul emisiunii "Secretele Puterii" de la ora 20:00 și prezentarea scuzelor de rigoare cu următorul conținut: *"Dezmint informațiile precum că Năstase Andrei ar fi fost remunerat*

de Dodon Igor pentru faptul că a participat la alegerile prezidențiale în calitate de spoiler, comunicate pe data de 11 noiembrie 2020 în cadrul emisiunii "Secretele Puterii", declar că ele nu corespund adevărului, sunt false și lezează imaginea și reputația dlui Năstase Andrei. Îmi cer scuze de la Năstase Andrei pentru comunicarea acestor informații false".

Încasează de la Usatii Renato, IDNP *****, în beneficiul lui Andrei Năstase, IDNP *****, cheltuielile de judecată în sumă totală de 400 (patru sute) lei.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecător

Stela Procopciuc

Judecătorii
Chircu

Elena Grumeza

Natalia